

CULTURA

De la vigència de Lluís de Montsià

El passat 6 de novembre va tenir lloc a l'Església Nova de la Ràpita una edició més de Ràpita poètica, el festival literariomusical de la tardor rapitenca, que amb tant d'encert dirigeix Eduardo Margareto amb l'Associació Mar de Fora, i que, gràcies a ell, han estat molts els rapitencs que s'hi han apropiat i han descobert una vocació i un interès encomiable envers la poesia; tal com demostra el primer volum d'aquesta entitat: *Mot i mirada*, a la qual ha seguit l'*Antologia Poètica de Lluís de Montsià*, que es va presentar, justament, aquell dissabte; per tant, es pot parlar, sense cap mena de dubte, d'un renaixement cultural per la poesia, que té en Joan Torné Balagué (Lluís de Montsià) el seu referent i valedor.

Joan Torné neix a la Ràpita i de jovenet fa cap a Tortosa per conti-

nuar els seus estudis al col·legi de Sant Lluís, on farà amistat amb mossèn Tomàs Bellpuig, que fou vital per a la seva vocació literària. En aquells anys, segona i tercera dècada del segle passat, Tortosa és un viver de cultura i compta amb moltíssimes publicacions de diferent ideologia. Algunes, de curta durada, una vegada coberts els objectius dels seus promotors; algunes, d'una ferotge persistència; i d'altres, per defensar el català i lluitar per una Tortosa profundament catalana. Lluís de Montsià entra de ple en aquest món; i el seu ideari, de signe catalanista, calarà molt aviat en les seves amistats. Es converteix en un dels poetes més valorats i apreciats d'aquella època. La seva poesia és un cant d'amor a la Ràpita, i també a Tortosa, ja que els anys passats a la capital del Baix Ebre van fer que la

tingués en gran estima. A tot això s'ha de sumar una brillant generació de sacerdots solvents amb la voluntat de fer país i amb la vocació de redreçar la nostra llengua.

Justament, durant el festival de Ràpita poètica i durant la seva intervenció, la filòloga Núria Reverter va destacar la connexió entre

**“Torné (Lluís de Montsià)
va ser un pioner
en la poesia religiosa
d'aquells anys”**

Torné i mossèn Cinto Verdager, ja que Torné va ser un pioner en la poesia religiosa d'aquells anys, i unit al seu catalanisme va fer que molts dels intel·lectuals tortosins li tinguessin una gran estima. D'a-

questa forma, Ramon Vergès Paulí a *Espurnes de la llar* inclou una carta que Torné li va enviar des de la Ràpita el 8 de maig de 1914 amb referència al raval de 'Tortoseta'. Vergès el qualifica com “un dels nostres millors companys, cor enamorat de les glòries catalanes”; i Emigdi Subirats diu que “fou un acèrrim defensor del catalanisme polític i que dedicà infinitat de pàgines a la dignificació de la personalitat catalana”.

Per acabar, una mostra de la seva poesia dedicada a la Ràpita i a Tortosa:

*Som fills d'un poble tot ple de vida
que el Montsià altívol té per capçal
que sos peus besa la mar rendida
i amb ses ratxades canta el mestràl.*

*Som jove i vella marineria
que prestigia nostre passat
si tortosina bon nom tenia
com rapitenc s'ha superat.*

Eduardo Sanchez
cronista cultural

*Quins records, quins records té
Tortosa
que s'arrapen tant fort al meu cor,
com petons d'una mare amorosa
que no et deixen ja mai fins que es
mor;
i Tortosa no pot mai morir-se
ni envoltada constant de perills
que en desgràcies prou sap
desdeixir-se
sostengua pel cor dels seus fills.*

Tant Lluís de Montsià com Sebastià Juan Arbó van cantar i lloar el carrer de la Rosa i tots dos són els referents de la Ràpita literària del segle XX.